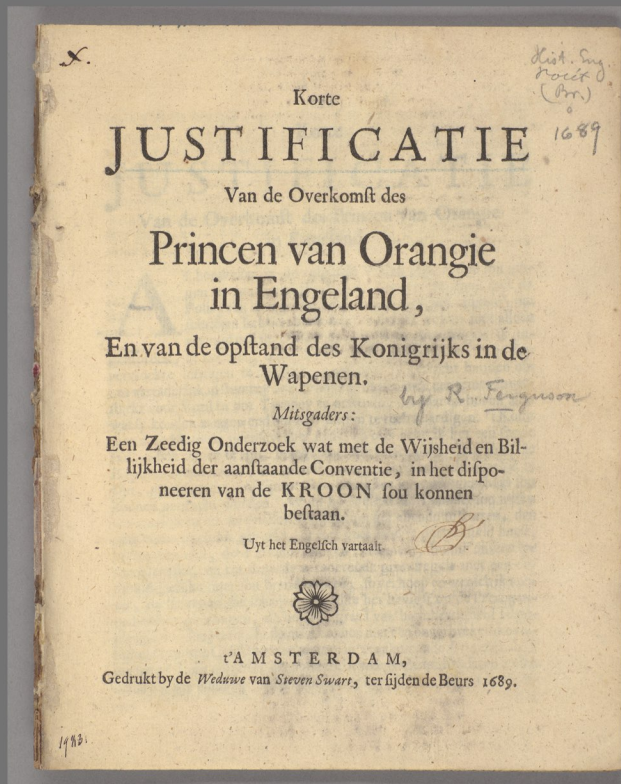

Ferguson, Robert

Korte justificatie van de overkomst des princen van Orangie in ...

Tryck // / I25 B II c Br. 1689

Tillkomstår 1689.

Digitaliserad år 2019

National Library
of Sweden

x.

hist. Sing.
noct
(Pr.)

Korte

JUSTIFICATIE

1689

Van de Overkomst des

Princen van Orangie in Engeland,

En van de opstand des Konigrijks in de
Wapenen.

Mitsgaders:

by R. Ferguson

Een Zeedig Onderzoek wat met de Wijsheid en Bil-
lijkheid der aanstaande Conventie, in het dispo-
neeren van de KROON sou kunnen
bestaan.

Uyt het Engelsch vartaalt.

AMSTERDAM,

Gedrukt by de Weduwe van Steven Swart, ter sijden de Beurs 1689.

1913.

(3)

Korte

JUSTIFICATIE

Van de Overkomst des Princen van Orangie
in Engeland.

ALhoewel'er in de volgende Vellen papiers iets sou mogen ter neergesteld sijn 't welk niet over een komt met de Policy van eenige die sich onlanks met het uitgeven van schriften hebben bemoeit; so heb ik echter niet alleen vermijd om de perfoonen, welkers grondregels ik tegenspreek, te noemen, maar ik heb my ook gewacht om eenige dier vervloekte leringen te melden, waar door sy getracht hebben ons verraderlijk in slaverny over te leveren; hebbende een temtatie verstrekt voor Vorsten om Tyranny te oeffenen, en daar en boven alles wat sy konden aangewend om haar daar in te rechtvaardigen. 't Komt met mijn Humeur geenfins over een, en ook acht ik het een snode saak in sich selven te sijn, gelegenheid te verschaffen, waar door de Reputatie van iemand, die men sou mogen vermoeden berispelijk te zijn, geexponeert, of sijn persoon eenigfins in ongelegenheid sou kunnen gebracht worden. Want hoewel het niets minder sou wesen dan ons selven en onse nakomelingen in erger ellende te storten, dan dese Natie noch oit gevoeld, of met veel moeite ontworfeld heeft, indien men niet, door middel van een Parlement, hunne onwettige verraderlijke, en tot slaverny vervoerende grondregels met een onuitwisschelijke smet sou brandmerken; so verhoop en wensch ik echter, dat'er tegen die schrijvers, welke het hevigt op de Prerogative hebben gedrongen, de hoogste graad van barmhertigheid sal gepleegd werden, welke bestaan sal kunnen met een onverbrekelijke veiligheid van onse Constitutie en wetten in 't toekomende. En gelijk als ik my tot noch toe noit door geen andere beweegredenen heb laten leiden dan sodanige welke gestrekt hebben ter eere Gods, en tot verdedi-

(4)

ging en bevordering van de Vorregten en 't Interest mijns Vaderlands; so is ook nu de eenichte motive en 't oogmerk, waarom ik nu schrijve, niets anders dan een vindicatie van de methoden die tot onse verlossinge sijn in 't werk gesteld geweest, en vervolgens een aanbieding van sodanige Mesures, die ons noch staan te nemen, tot vaststellinge van onse ruste en geluksaligheid op fulke fundamenten die bequaam mogen sijn om de selve veilig te ondersteunen.

En niemant onder ons verdient een naam te hebben, veel min een part in de Privilegien die alle Engelichen bysonderlijk toekomen, die niet alles wat in sijn vermogen is wil bysetten, so wel tot voorkominge dat wy niet weder in confusie en slaverny vervallen, als tot bevorderinge van de ruste, welstand en voorspoed van het Koninkrijk, niet alleenlijk tot dien graad waar in 't selve in sijn bestendigste en in sijn gelukkigste staat is geweest, maar zelfs tot so een top van geluksaligheid die wy noch noit hebben bereikt. Insonderheid dewijl sijn Hoogheid de Prince van Orangie, aangedreven door een medelijden, edelmoedigheid, en iver, die haars gelijk in de Historien niet en vind, het in onse macht gesteld heeft om onse Privilegien en Vryheden die ons door geweld en bedroch ontworpen waren, weder op te helpen en te herstellen; fulks dat wy tot voorkominge dat sy na desen niet weder bestreden en onder de voet geworpen werden, sodanige additioneele provisien mogen maken, als nodig geoordeelt sullen werden, so wel tot onse eige behoudinge van de Gereformeerde Religie buiten vreesse of gevaar, en 't overleveren der selve veilig en ongeschonden aan onse Nakomelingen; als tot het ontsachlijk maken van 't Koninkrijk voor alle Natien rondom ons, door des zelfs rijkdom, securiteit, aansien. En gelijk als de Toegeeffijkheid, Selfsverloochening, en Bescheidenheid des Princen van Orange, onaangesien de krachtige temtaten van sijn merkwaardig Succes, alle exempelen die de Gedenkschriften dertijd ons hebben nagelaten, verre te boven gaan; so behooren ook wy, indien wy niet voor seer snoode menschen willen aangesien sijn, niet af te wijken van sijne matigheid des gemoeds, so wel in saken die ons te verrichten staan, als in de maniere van 't verhandelen der selve: en immers souden wy sodanig wesen, en daarenboven onwijs in den hoogsten graad, indien wy niet aangeport en genoopt souden worden;

(5)

den; om zijne Eere, Grootheid, en Interest so veel te vieriger te bevorderen, als wy sien dat hy door sedigheid deselve verwaarloost.

De Consideratie der Regeering in 't algemeen is tegenwoordig buiten mijn bestek; merkende alleen dan, dat gelijk als deselve hare Ordinantie en Instelling van God ontleend, so is sy ook door hem bepaalt, om volgens de Wetten der Natuure, en tot verheerlijkinge des Scheppers, en 't voordeel des Menschelijken Geslachts, geoefend te werden. Alle Regeerders sijn dus verre onder een verbonden bepalinge, dat sy door den Almachtigen en oppersten Souverain verbonden sijn, om haar Authoriteit te gebruiken tot de veylicheit, welstand, en voorspoed der geener waar over sy sijn gestelt.

Ten dese opzichte sijn'er geen vooratgaande verbintenissen en Contracten tusschen de Vorsten en haar Volk van noden, gemerkt die saken vastgesteld en gedetermineert sijn door de Wet en bestemminge van den Godlijken Wetgever, en Universele Souvereyn. Een ider welke weigert te regeeren met behoorlijke onderwerpinge aan Gode, en tot Protectie en nut der Gemeente, die hond op dat einde en oogmerk te beantwoorden, waar toe 't Magistraats Ampt, en de Authoriteit der Regeeringe over en onder de menschen eerst is ingestelt.

Ook en staat het niet in de keur of macht van eenige Sociteyt, wanneer sy een forme van Regeeringe waar onder sy gewillich sijn te wonen, ontwerpen, en wanneer sy Personen nomineeren, aan de welken sy het Recht overgeven om aan en voor haar Justitie te bedienen, en om haar te beschermen, of 't ongelijk dat haar van anderen werd aangedaan te wreken, dat sy de macht van die ingestelde Regeerders vergroten en uytstrekken buiten de paalen en perken, welke God de Magistraaten in de handvesten der Natuure en Goddelijke Openbaringe, heeft voorgeschreven. Want hoewel 't aan 't volk vry staat om so wel dan, als daar na, hare eyge rechten eenigfins te besnoejen, wanneer sy 't geraden sullen vinden, in saken die t'hunner dispositie staan; of ook in te trekken of te vergooten de macht des Regeerders ten opzichte van 't gene waar toe sy recht hebben om het te behouden of af te staan, 't sy tot het heele of inge-

(6)

beelde nut van 't Gemeen; ió en kunnen sy echter geenfin disponeeren van dat Recht het welk Gode toebehoort, en 't welk hy alleenlijk voor sich selven behouden heeft: ook en kunnen sy die maaten en graaden van Authoriteit, van de welke God voor af to wel aan de eene het weg-geven, als aan de andere het aanvaarden, verboden heeft, niet opdragen aan de sodanigen die sy tot het Magistraats Ampt vierkiefen en verhoogen. Als by exempel, geen Lichaam of Sociteit van Menschen kan aan de gene, die sy verkiefen en uitsonderen om over de Gemeente te regeren, eenige Macht opdragen, uit kracht waar van die Magistraats Personen hare onderdanen kunnen ontslaan van hunne gehoorzaamheid die sy Gode schuldig zijn, of na haar eigen goed-dunken handelen, om deselve fulk een Relige op te leggen als het haar behaagt, of ook de geringste persoon destrueren, ten sy om een bedreven misdaad, en volgens rechtvaardige verdienste.

Aangesien nu God in de instelling van 't Magistraats Ampt, de sodanige die tot Regeerders sullen werden verkoren, geen ruimer bepaling, ten opsichte van burgerlijke saken, heeft voorgeschreven, dan dat sy sullen regeren ten besten der gener waar over sy sijn gesteld, so blijft het gantschelijk in de vrye keur des volks op haar eerste instelling van de Regeringe, en onderwerpinge aan de selve, dat sy bestemmen en voor af beschrijven wat de merken en palen van 't algemene goet sullen sijn, en aan welke regulen en maat de Overheid sal verbonden sijn, in 't beschermen en voorstaan van 't nut der Societeit, waar van hy tot een civiel en politijq hoofd is gemaakt. En nadien alle menschen gelijkelijc meester sijn van haar Eigendom en vryheid, aler sy een verdrag met een ander hebben ingegaan, en een Contract van de Universaliteit, of ten minste van de majoriteit gesloten, met hem, of haar, die sy beroepen om over hun te regeren; so volcht het duydelijk, dat die gene de welke tot het Magistraats ampt beroepen werden, sich geen meer Authoriteit over de vryheid kunnen aanmatigen, of meer recht in en over de eygendom van dat politijq lichaam pretenderen, dan 't gene de Gemeente aan haar opdraacht, en sich selven vrywillich van ontbloot, uit oogmerk van het nut en voordeel dat sy te verwachten hebben indien sy also in een Societeit en onder 't opsicht van een Overicheid leven.

Wy

(7)

Wy fouden moeten onderstellen dat de menschen ten eenemaal dwaas en zinneloos moesten geworden sijn, indien sy sig selyen fouden onderworpen hebben aan de Jurisdicte van eenen, die geen voorgaand recht had om over haar te gebieden, en dat alleenlijk om sig in een erger staat te werpen, dan sy in 't eerst waren. Nadeemaal dan de uytgestrektheid en ruimte van de macht des Magistraats haar oorspronk verschuldigt is aan eenige Inwilliginge des Volks, so lecht het derhalven als een pligt op hem, om te bewijsen en rechtvaardigen de verscheide graden en maten van Autoriteit en Prerogative, die hy Pretendeert dat hem toekomen. En alles dat hy niet betonen kan dat hem van de Societeit is toegestaan, moet men bekennen dat noch in de magt des volks legt, als haar behouden privilegie en regt. En alles daar beneven dat hy sich aanmaticht, sonder te konnen bewijsen dat sy 't aan hem hebben overgegeven, geeft niet alleen klaar te kennen dat hy van 't contract tusschen hem en de Gemeente is afgeweken, uit kragt van 't welke hy tot haar Regeerder was geordineert en ingesteld; maar het maakt hem ook schuldig aan Invasie op de Rechten der gehele Societeit, en op die van een ider lid des selfs in 't bysonder. Geweld en overwinninge geven aan den overwinnaar geen rechtmatige noch wettige Tijtel over enige volk om haar Magistraat te werden, tot dat zy door eenig consent, 't zy stilswijgend of uitgedrukt, verklaren dat sy sig aan hem onderwerpen en overgeeven op de beste conditie die sy bedingen konnen, en hy gewillig is om haar te vergunnen. En gelijkerwijs geen Regering wettig is, ten sy sy steunt op eenig contract of verdrach tusschen de gene die verkooren sijn om te regeren, en die welke daar toe bewilligen om geregeerd te werden; so werden ook de Artijkelen, waar op sy sich onderlinch verdragen, de fundamenten van de respectieve constitutien der Natien, en sijn benevens de toegevoechde positive wetten, de palen van des Regeerders Autoriteit, en de mate van der onderdanen gehoorzaamheid.

Des Regeederes recht om te gebieden, en de plicht der onderdanen om te gehoorsamen, verder uit te strekken van de wetten des Lands mede brengen, is verraad tegen de Constitutie, Trouwloosheit tegens de Societeit waar van wy leden sijn, een volkomen losmaking der banden waar door de Vorsten bepaald sijn, en een omverreftoting der hekken waar mede de gereserveerde Regten, Privilegien

(8)

gien en Eigendommen der Onderdanen omheind zijn: sulks dat ider sodanigen Vorst tot een Tyran, en alle Onderdanen tot slaven gemaakt werden. Voorts so werden alle voorafgaande Contracten, verbintenissen en wetten niet krachteloos en onbruikbaar gemaakt, door sulck een pernicioese en vlijagtige leering, gelijk die van geen wederstand te bieden, wanneer onse Rechten door een arbitraire macht geinvaldeert, en de Constitutie der Regering voorbedachtelijk 't onderste bovengekeert, werden, om die gene dewelke te voren vry waren in een strik en staat van slaverny en dienstbaarheid te lokken, onder dit schone en vergulde pretext, van hare vryheid sekerder en hare conditie veiliger te maken.

En gelijk het is uit krachte van contracten, stipulatiën, compromissen, en overeenkomsten dat alle Wettige Regeringen haren oorsprong en bevestiging hebben, dewelke verscheide en distincte formen in verschelende Landen verkrijgen, en dar'er een Tytel en recht voor de regerende Authoriteit, en de Methode om daar toe te geraken, versorgd en ingesteld werd, so is een iegelijke onderdaans gehoorzaamheid voor eerst gehouden aan de Constitutie, en voorts aan de Regeerder, alleen uit kracht van 't gene waar toe een ider Lid der polityke Societeit verbonden is door de conditiën van het origineel verdrag en vaststellinge. En sonder de constitutie, en de verbintenisse waar onder de selve ons brengt, so en kan niemad eenig recht sich aanmatigen om over ons te gebieden, nochte sijn wy aan hem eenige onderdanigheid en gehoorzaamheid schuldig. En ider die onder pretext van Souvereyn te wesen de fundamentele Wetten der Societeit invadert en omverre stoot, vernietigt daar door *Ipso facto* al het wettige recht dat hy had om te regeren, en hy ontslaat alle, die te voren sijne onderdanen waren, van de wettige verbintenisse waar onder sy waren om hem gehoorzaamheid te bewijzen. So dat het immediate en natuurlijke effect van de usurpatie die een Vorst in 't werk stelt omtrent saken daar de regelen der constitutie hem niet alleen geen recht toegeven, maar geheel buiten sluiten, niets anders is dan dat hy sich selven daar door berooft van alle recht om iets te pretenderen, en 't volk weer stelt in de Staat en conditie van haar eerste Vryheid, waar van sy niet alleen haar selven ontbloot hadden op sekere conditiën in de constitutie ver-

vat,

(9)

vat, maar ook noit de selve verder hadden verlaaten, dan so lang sy geheyligd en ongeschonden onderhouden wierden, en de Pointen in 't verdrag daar in gespecificeert en vervat, mede brachten.

En aangesien het voorkomt uit kracht van de voorgemelde contracten, dat een Persoon uit den gemenen rang tot den tytel en Authoriteit van een Souverein boven anderen verhoogt werd, en dat alle anderen door hun eigen consent tot den staat van Onderdanen gebragt en vernederd werden; so ontstaat daar uit niet alleen een onderlinge Relatie tusschen hem die regeert en haar die geregeert werden, maar het eerste en hoogste verraad is dat gene 't welk tegen de constitutie bedreven werd; en sulke misdaden tegen den Persoon en de waardigheid van de opperste Magistraat werden alleen verklaart zo te sijn, ter oorsaak van de capaciteit waar in hy door de constitutie is gestelt, om de Societeit te behoeden en beschermen, en om dat het nodig is tot bevordering van de vrede, welstand, en veyligheid van de Gemeente, dat hy beschut sou sijn voor alle perijkel, en geheyligd in sijn Persoon en onschendelijk in sijn Koninklijke eere bewaard werden, terwijl hy dat aanbetrouwe ampt voorstaat, het welk het volk in hare gesamentlijke vereeniging tot een polityk lichaam, hem hebben aanbevolen, en niet atwijkt van de wesentlijke en fundamentele Termen van 't oorspronkelijk contract, noch van de noodwendige provisien die'er naderhand werd bygevoegd, en besloten, tot bewaaringe der Regeeringe in haren eersten stand en forme.

Hier uit volgt dan dat het geen verraders kunnen wesen, de welke tragten om de Constitutie te bewaren en te mainteneren; maar die sijn de verraders welke tot de omkeeringe daar van arbeiden. Dese sijn de rebellen die sich onderwinden om de Regering van haar Land omverre te stoten; daar in 't tegendeel die gene welke de selven zoeken te ondersteunen en verdedigen, alleen waarlijk getrouwe personen sijn, die volgens 't verbond en de verplichtinge hunner trouw handelen. Ook so en is het in sig selven niet enkelijk het voornaamste en hoogste verraad, dat eenig lid van een politijke Societeit machtig is om te begaan wanneer hy sich onderstaat om de Constitutie te subverteren, maar het is desgelijks het swaarste verraad dat hy tegen des Persoon, Kroon en Waardigheid van den Koning kan begaan want sulck een onderneming vernieticht en vey-

(10)

delt alle fijn recht tot de Superioriteit over de gene boven de welke hy uit den gemenen rang uyt kracht der Constitutie was verhoogt; en het veriteeckt hem van alle rechtmatige en wettige pretensie van regerende Authoriteit over de Societeit, nadien hy het enige fundament waar op de selve was gebouwd, en waar door hy'er mê, bekleed was verdelgt en verbreekt.

Door 't vernietigen der Charter, waar van daan hy fijn regerende macht ontleent en is houdende, maken fy fijn tytel tot de Souverainiteit niet alleen maar by vergunning te bestaan, maar fy veroorfaaken ook dat een yegelijke pretensie van die natuur, en een yegelijke aanmatiging van de regeringe der Gemeente, een invasie en usurpatie is. By al het welke ik alleen noch fal voegen, dat gelijk als alle wettige Regeringe gefondeert is op een onderlinge stipulatie is contract, fo werd de eerste en volstrekte verbintenis uit dit verdrag ontstaande een plicht die den Vorst aan fijn volk vast verbind; daar aan de andere kant de Trouw en de plicht waar aan fy haar felven door 't gemelde contract en verdrag ten aanzien van hem verplichten, maar als een gevolgelijke conditie moet werden aangemerkt. So wanneer eenig Persoon uit de rest der Societeit verkooren, en tot de Koninkschap verheven word op een voor afgaand contract met de Gemeente, als dan werd hy aanstonds op 't aanvaarden des zelfs, absoluut en sonder enige reserve, verbonden om haar te regeren, volgens de conditien en punten, waar in sy gefamentlijk fijn over eengekomen, en hy moet haar regeren volgens den teneur der Wetten, waar aan fy hem hebben bepaalt. Daar ter contrary alle de gehoorzaamheid en trouw die sy, welke haar felven door dat verdrag tot Onderdanen gemaakt hebben, aan haren geordineerden en gemaakten Souverein schuldig fijn, hare verbindende kracht t'haaren aanzien alleenlijk verkrijgen, en hem gerechtlijjk toekomen, wanneer hy haar regeert volgens de overeengekomene en gestipuleerde conditien, en hare Privilegien, Vryheden en Rechten ongeschonden bewaart.

Nu gelijk als Eugeland de voorsichtigste en sorgvuldigste van alle Natien is geweest, om van eersten af aan dat het Koninklijke Regering heeft ingesteld en sich daar onderworpen, voor sich selven te bewaren alle sodanige Rechten, Privilegien, en Vryheden, die noodfakelijk waren om haar vermaart en honorabel bnitens lands, en veilig, gelukkig,

(11)

lukkig, en voorspoedig, binnens lands te maken; so heeft het ook door een Couragie en grootmoedigheid, die haar eigen was, hare Privilegiën en Vryheden door een lange reeks van eeuwen gemainteneert, en deselve door nieuwe en bygevoegde Wetten niet alleen op nieuws verzekert, wanneer der ondernomen wierd om deselve te ondermijnen en in 't voetsant te doen storten; maar heeft die ook door een edelmoedige, manhaftige, en militaire couragie in dier voegen verdedigd, dat het ook troulooslijk usurperende en tyrannige Vorsten heeft afgeset en van den Troon gestoten, wanneer sachte, leenige, en aanradende middelen te swak en krachteloos bevonden wierden om haar selven te dekken en beschutten, en de Wetten onbeschadigt aan de Nakomelingen over te leveren.

't Volk van Engeland heeft het selfde voorrecht en Securiteit om hare vryheden en voorrechten te besitten, 't welk onse Koningen hebben om hare Kronen te behouden, of de Koninklijke Waardigheid voor te staan. Want gelijk als sy tot beweeinghe van 't gene sy genieten niets kunnen inbrengen of sich op beroepen, dan de fundamentale en positive Wetten; so word ook des onderdaans Interest in sijne vryheid en eigendom hem toegevoerd door die selfde termen en geuten, en omheind met de selfde schuttingen en paelen.

Horn segt ons in sijn *Spiegel Cap. 1.* dat de Saxen, na dat sy de Sevenvoudige Regering hadden vernietigd, om de gestadige oorlogen die door de Regering van so veele Koningen in so een enge bepalinge van Land veroorzaakt wierden, „ Dat sy haar selven een „ eenigen Konink verkoren, om hare Personen en goederen volgens „ de regulen der wet in vrede te handhaven en te beschermen, doen „ de hem sweren dat hy so welgehoorsaam sou sijn om recht te verdragen, als sijn Volk. Want volgens *Bracton. Lib. 3. C. 9.* So „ bestaat de gehele Macht des Koninks van Engeland in goed te doen, „ en niet te beschadigen; en hy vermag niets te doen als Konink dan „ 't gene hy wettelijk vermag te doen. En gelijk als wy geen ander Konink erkennen, dan een Konink volgens de Wet, so worden wy ook door *Fortescue, Lib. 1. C. 8. & Lib. 3. c. 9.* verzekerd, „ Dat hy sijn Volk niet door een Koninklijke, maar door een Politieke macht regeert. Daar uyt ontstond het dat onse Vorsten

(12)

van ouds gehouden waren om op haar Kroninge te sweren „ Dat
 „ sy volgens de Wetten fouden regeren, en alle de Costuimen en
 „ Vryheden des volks bewaren. *Stat. of Provisi. 25. Ecl. 3.* Ook
 foo en kunnen wy geen klaarder blijk hebben van de wettige
 uystrekkinge van 's Koninks autoriteit, en van de maat der ge-
 hoorsaamheid waar toe de Onderdanen verbonden is, dan 't gene wy
 in den Eed der getrouwigheid hebben, welke eertijds in 't gebruik
 „ was, behelsende „ Dat men gehoorsaam most wesen tot alle des
 „ Koninks Wetten, en een ider Bevel en Proces dat uit de selve
 „ voortquam. *Wilkins. Treat. Coron. & c. Court Leet & c. p. 140.*

Ook is het onte aanmerking niet onwaardig, 't gene Hendrik de
 Eerste aan den Paus schreef, wanneer hy door hem aangesocht wierd
 omtrent de sake der *Investiture* naamelijk, „ Dat hy de voorchten
 „ der Kroone of des Coninkrijs niet kon verminderen; en dat in-
 „ dien hy so snood soude sijn om dat te onderstaan, de Baronnen en
 „ 't Volk van Engeland dat in 't Parlement gepresenteert wierd,
 fonden het niet toestaan of gedogen. *Optimates mei & totius An-
 gliae Populus id nulla modo paterentur.* Hier op fiet het, als men segt,
 dat een Engelsch Conink niet misdoen kan, om dat hy niets vermag
 uyt te rechten dan 't gene waar toe de Wet hem macht verleent.
 Want alhoewel alles aan sijne Authoriteit onderworpen is, so lang
 hy volgens de wet ageert, so en is'er echter geen macht voor sijn
 arbitraire wil overgelaten. De verscheidene Charters, insonder-
 heid dat gene 't welke 't *Groot Charter* werd genoemd, in en door
 't welk onse rechten in versekerheid gesteld, en besworen en over-
 geleverd sijn aan ons en onse nakomelingen, sijn niet geweest de
 vergunningen en confessien van onse Vorsten, maar bewijzen en ver-
 klaringen van 't gene wy in de oorspronkelijke Instellingen onser
 Regeeringe voor ons selven hebben bedongen, en dat ons altijd vol-
 gens de gemene Wet en overoude Costuimen toebehoort heeft. En
 alhoewel dese Privilegien en vryheden onderscheidentlijker en dui-
 delijker uitgedurkt en bekrachticht wierden in 't *Groot Charter*, dan
 sy te voren waren geweest; so sijn sy nochtans niet alleen erkend en
 neergesteld geweest in de Wetten van Eduard de confessor, als het
 geboorte recht van een iegelijk Engelsch man, gelijk hy ook van
 Willem, den eerste Noormansche Conink als sodanich wierden be-
 krach-

(13)

krachtiger; maar sy waren al lang te voren versameld geweest in een lichaam door den Konink Edgar de Sax, en sy wierden alleen oversien, herhaalt, en bevestigd door den Confessor.

Maar onder alle de Voorrechten en Privilegien die ons toebehooren, so is die van een part in de Wetgevinge te hebben, en geregeerd te werden volgens sulke Wetten, als wy selven sullen verkiezen, de Fundamenteelste en wesenlijkste so wel als de voordeligste en nutteliykste. Want daarom worden wy in vermogend gesteld, om sulke successive en gestadige voorzorgen te maken, als men tot preservatie van de Sociteit, en tot bevorderinge van de tijdelijke en eeuwige welstand der onderdanen, nodig of dienstig sal bevinden. En nademaal wy door 't besit van sulc een groot gedeelte in de Legislative macht, en door ons recht dat wy volgens verscheide positive Wetten hebben, om alle Jaren tot een Parlement t'samen te komen, wy ons selven kunnen verlossen van alles dat ons dreigt, in gevaar stelt, of verdrukt; en daarenboven de gehele Gemeente voorzorgen en gerijven met alle wettige Secours, en middelen die nodig sijn tot bewaringe der Vreede, behoudenisse en voorspoed; so bestaat dan hier in onse blykelyke geluksaligheid en voordeel, dat het gene waar in wy eenig Interest verkrijgen door een positive en ingestelde Wet, daar door en daar van daan een gedeelte van ons recht en eigendom word, en ons niet ontnomen kan worden, dan met ons eigen consent. Want gelijk als *Bracton Lib. 1. Cap. 2.* segt (hoewel het ook een van de eerste insprake der reden en gemeene sin is.) *Leges non possunt mutari nec destrui, sine communi consensu & consilio eorum omnium quorum consilio & consensu fuerunt promulgatae.* „ De Wetten en kunnen niet veranderd noch vernietigd werden, dan alleen „ met het consent en den raad der selfder Authoriteit, waar door sy „ waren in gesteld.

't Is waar dat het executive gedeelte der Regeeringe, so wel door onse gemene Wetten als door de Statuiten, aan den Konink opgedragen en in hem geplaatst is; maar niet te min isser een suffisante provisie gemaakt, so in de Termen onser Constitutie, als in de Acten van onse Parlementen, om voor te komen dat dit ons niet schadelijk sy, ten ware onse Souvereinen sich schuldig maakten aan 't hoogste verraad, en daar beneven de gehele Regeering invaderen, en na de

(14)

omkeering der ſelve arbeiden. Dewijl het recht om opſicht over de Executie der Wetten te hebben onafſcheidelijke prerogative van de opperſte Magiſtraat is, om dat het eigentlich oogmerk waarom hy met de Authoriteit der Regeringe is begiftigd, en waar toe hy beſtemd en ingeſteld is, nergens toe ſtrekt, dan tot de conſervatie der Vreede, en de Adminiſtratie der Juſtitie tegens en onder de Leden van het Politijk Lichaam; ſo is alles dat men van de Wijsheid der Sociteit te verwachten heeft, of 't geen door haar in 't werk geſteld kan werden, 't ſy op de eerſte inſtelling van de Civile Regeringe, en de onderwerpinge van de ſelve, of in 't vervolg wanneer der verder reglementen worden genomen, alleen daar toe dienende om deſe Executive macht, die den Souverein is aanbevolen, te beſtieren, bepalen, en in te binden, en hem en ſijn geſubordineerde Miniſters verantwoordelijk te ſtellen, ingevalle ſy ſtof, achterlijk, of verkeerdelijk ontrent de Juſtitie ſouden te werk gaan, of ſchuldig bevonden werden aan een quade adminiſtratie der Wetten.

Ook is noit eenig Volk voorſichtiger ten opſicht van alle deſe ſaken geweest, dan onſe Voorſaten en Voorouders. Want gelijk als ſy niets hebben overgelaten aan de private diſcretie des Koninks, veel min aan ſijn arbitraire wil, maar dat ſy hem de wetten en Regulen waar na hy regeren moet, als ſekere maten, hebben voorgeſchreven; ſo hebben ſy 't ook aan hem niet alleen opgedragen als een vertrouwd Ampt, 't welk hy beſweren moet getrouwelijk te ſullen bedienen; maar ſy hebben daarenboven altijd voor haar behouden een Vryheid, Recht, en Macht, om opſicht over ſijne Adminiſtratie te hebben, en hem verantwoordelijk daar voor te doen ſijn; ſo dat het aan haar ſtond om hem de Souvereiniteit op te ſeggen; wanneer 't bleek datter univerſele en uitſtekende abuifen waren begaan in dat vertrouwd Ampt, 't welk hem was aanbevolen en opgedragen geweest.

Hier van hebben wy een onbetwiftelijk bewijs in de Articulen die in 't Parlement tegen Richard de Twede wierden ingebracht, wanneer hy van den Troon geſtoten, en van den Scepter beroofd wierd. Ja tot verhoedinge van alle perijkelen die den Onderdaan ſouden mogen overkomen, door 't overleveren van de Executive macht der Re-

(15)

Regeringe aan den Konink, so is 't hem, volgens onse Constitutie en Wetten ongeoorloofd om iets in zijn eigen persoon te doen, ja zelfs niet so veel als de Commissie van die gene, die in zijn naam of uit zijn last iets sullen verrichten, op te stellen en te versegelen. En gelijk'er in onse Regeringe niets voor een Commissie werd geacht, dan 't gene 't welk door de Wet geauthoriseert en gevolmachtigd werd; so is hy onderworpen om als de hoogste misdadige te werden aangesien, by aldien hy sich vermeet om iets uit te voeren uit krachte van enige andere last.

't Isser so verre van daan dat een onwettige Commissie aan iemand enige macht verleent om iets te verrichten, dat het een grooter misdaad is om iets op die Authoriteit te doen, dan het wesen sou, indien de daad zelfs gepleegt wierd, sonder enig pretext of voorwensel van Macht of Authorisatie: aangesien het ongelijk in 't ene geval alleenlijk treft en ook ophoud in den genen die 't onfangt; daar het in tegendeel in 't ander geval niet alleen den Koning en de Regeringe, maar ook 't gehele lichaam des Volks raakt. En even als of het niet genoeg was om ons schadeloos van de Executive Macht die in den Konink berust te bewaren, dat alle de Commissien die van hem souden mogen voortkomen Wettig moeten sijn, of andersins voor nul en van geender waarde gehouden werden; zelfs die gene welke Geauthoriseert en gevolmachtigd sijn, om volgens Wettige Commissien haar werk te verrichten, sijn niet alleen beëdigd om de selve wettelijk uit te voeren, maar sy sijn strafbaar voor alles dat sy op die rekening doen, 't welk van de voorgestelde mate der Wet afwijkt.

En gelijk als het de schuldige pligt, en de oeffening der gener geweest is, welke getrouw hebben geweest aan het gewichtig Ampt, 't welk haar was aanbevolen, lettende op haar eigen Eere, en 't Koninkrijk recht doende, dat sy hare Officieren en Ministers hebben gestraft over Malversatie, en afwijkinge in hare Administratie van de Regelen onser gemene Wetten en Statuten; (waar van Konink Alfred een getuige verstrekt, die vier en veertig Rechters in een Jaar deed ophangen, om dat sy onwettige, valsche, en gecorrumpeerde vonnissen hadden geveld,) so komt het onse Parlementen toe, als sijnde een van de grote oogmerken en redenen, waarom sy dikwils behoren t'samen geroepen te werden en te vergaderen; te ondersoeken

(16)

ken en te straffen de Misdadan der Rechters en andere personen, die door den Konink in het Executive gedeelte der Regeringe geemploeyert werden. Hier van daan komt het, dat gelijk als de Leden van het Huis der Gemeente, onder andere saken die in haar vermogen staan, door de Constitutie de groote onderzoekers van het Koninkrijk zijn, om onderzoek te doen ontrent allerlei verdrukkingen en onbillijkheden van des Koninks Ministers; so sijn ook die van het Huis der Lords, beneffens hare verscheidene andere Rechten en Privilegien, bekleed met de Macht en Authoriteit van 't hooge Hof der Judicature van de Natie, dewelke so wel die gene behoren te straffen, die sich hebben te buiten gegaan in alle andere Hoyen, als die, de welke van kleinder Gerichts-hoven met oogluikinge sijn over 't hoofd gesien, of die met geen minder snoodheid als onbillijkheid, het selve hebben trachten te rechtvaardigen.

Hier van verschaffen alle eeuwen ons voorbeelden, en niets dan de slosheid der Parlamenten ontrent het plegen van exemplare Justitie onder de dispenseerende Ministers onser Wetten, en de Officieren onser laast gewesene Konink (waar in onse Voorouders sich beter droegen) is de oorzaak geweest dat onse Vorst, die ons nu heeft begeben, ontrent het Executive gedeelte der Regeringe, het welk hem aanbetrouwd was, so verderflik voor het Koninkrijk geweest, en eindelijk sulc een fatale misflag tegen hem selven be-
gaan heeft.

Hebbende dus met alle bedenkelijke kortheid de nature van onse Regeringe verklaard, en de palen onser Regeringe neergefeld, so wel ten opsichte van 't gene den Konink is aanbetrouwd, als van 't gene het volk voor sich behouden heeft, so sal mijn naaste werk sijn om te onderzoeken of een Konink van Engeland sich so in sijn Ampt kan te buiten gaan, dat hy volgens de Regulen onser Constitutie, en de mate der Justitie, wederstaan mach werden in sijn Arbitraire en onwettige oeffeninge des selfs, of gedegradeerd en afgeset van sijn Koninklijke waardigheid. En 't behoort geen geringe indruk op onse verstande te maken tot de toestemminge en aanvaardinge van het Affirmative gedeelte dat onse Voorfaten niet alleenlijk opentlijk tegen de Koningen Johan, en Hendrik de derde krijg voerden, hebbende tot een Sinispreuk op hunne Bannieren; *Nolumus*

Leges

(17)

Leges Anglia mutari. Wy en willen niet dat de Wetten van Engeland verandert werden, om dat sy hare Wetten en Vryheden poogden te beſnoeijen; maar ook om dat sy binnen de zelfde Regering der Noormannen Eduard de Twede, en Richard de Twede van den Throon ſtieten, en de regering ontnomen, om hun Tiranny, en quade Adminiſtratie.

Ook en ſijnder geen Autheuren onder de hoogſte Voorſtanders der Monarchie en Koninklijke Prerogative, die eenige achtung verdienen, welke niet toestaan datter verſcheide gevallen ſijn, waarom Koningen haar macht en Authoriteit ſelfs ſouden mogen afleggen, of van anderen afgeſet en gedegradeert werden. Indien een overval van ſinneloosheid of ſimpelheid van verſtand, het welk natuurlijke ſwakheden ſijn, ſuffilante redenen, volgens 't oordeel van alle menſchen ſijn, om Vorſten ſo wel uit hun Ampt te ſtooten, als buiten de oeffening der Koninklijke macht te ſluiten; ſo ſijnder ſekere qualen die de Zedekunde betreffen, die haar noch onbequamer tot een Koninklijk Ampt maken, en minder gequalificeert voor de oeffening der Regerende Authoriteit, gelijk als daar is een onverſoenlijke boosaardigheid tegen de welvaart der gantschen Gemeente, of een aankleving van een party, tot de uitroeijing van alle anderen.

't Word in 't algemeen toegeſtaan dat het aanvaarden van een Religie welke door de Wet een Civile dood werd gerekend, een perſoon onbequaam maakt tot eenige pretensie om 't Magiſtraats ampt te oeffenen; en daarom ſie ik geen reden waarom men niet desgelijks iemand ongequalificeert voor den Throon ſou achten, door ſich ſelfen in de bloedigſte Ordre der Paapſche kerk begeven, en gantschelijk aan hare conduite onderworpen te hebben, hoewel hy om te bequamer te blijven tot het executeren van hare Malitie, en het bereiken van haar brutaal oogmerk, geweigert heeft om het habijt aan te nemen. Doch ik ſal niet voortgaan om aan te wiſſen wat men uit deſe ſtellingen ſou kunnen op de baan brengen, tot wederſtanding en ontſegging van ſijn laaſt gewefene Majesteit: maar ik ſal ſulke onſe handeligen rechtvaardigen met grondregels welke onſe conſtitutien en Wetten ons verſchaffen, en die van niemant kunnen te gengesproken werden, ſonder dat hy ſijn geſicht en gevoel moed-

C

willens

(18)

willens tracht te bedriegen, en trouweloos te handelen met zijn eigen oordeel en verstand.

Want indien men toestaat, gelyck het ook in der daadt is, dat wy een vry en Protestantsch Koninckrijk zyn, die niet alleen vele Voorrechten en Privilegien voor ons behouden, en de Gereformeerde Religie een gedeelte van onse eigendom gemaackt hebben, maar die oock een groot part in de Wetgevinge besitten, door de macht die onse Representativen, die wy vermogen en behooren vryelyck te verkiefen, in't maken en breken van alle Wetten hebben; soo zynder drie saken waar door onsen Konink, die ons onlanghs heeft verlaten, sich onbequaam gemaackt heeft tot de pretensie en oeffeningh der Konincklyke macht, en dewelcke het geoorloft en noodsaackelyck in't eerst maackten om hem te wederstaan, en het nu rechtvaardigh en dienstig maacken om hem af te schaffen. De eerste is, dat door gedispenseert te hebben met den Eed van Supremacy, welcke alle buytenlandsche Jurisdicctie uytstuyt, en door zijn ontiangen van des Paus Nuncius, en Provinciale Roomsche Bisschoppen, hy den Kroon berooft heeft van haar kostelykste Juweel, namelijk van Authoriteit en Jurisdicctie te oefenen over alle personen in dese Dominie, hebbende de Konincklyke macht van dit Rijk aan een vreemdelingh overgedragen en ontvreemt. Het tweede is, dat de Konincklyke macht hem aanbetrouwdt, en hy met het Executive gedeelte der Regeeringe bekleedt zijnde, tot bewaringe van de Rechten en Vryheden des Volcks, hy door ontelbare wegen, methoden en exempelen, deselve gebruyckt heeft tot haar ruïne en verderf. Het derde, dat door zijn dispenserfen van de Wetten, beslaan der Charters, en benadeling der Vryheid van die genedewelcke een recht hebben om Leden tot een Parlement te verkiefen, hy heeft om verre gestooten het gantsche Legislative gedeelte der Regeering, en de fundamentele Constitutien des Rycks gesubverteert.

Sijn geheele Regeering is een gedurige Invasie onser Wetten, Vryheden, en Eigendommen geweest. Hy heeft getracht om de Parlementen tot Ministers van zijn wil, behagen, en ongeregelde lusten te maacken; en de Hoven van Judicature heeft hy actueelick soo doen zijn; in plaats dat sy Voorstanders en Beschermers behoorden te wesen van ons Nationale Recht, en Bedienaars der Wet, Justitie en billijkheid.

(19)

heid. Daar is niets essentieel, geheiligd, of onschendelijk in onse Constitutie, 't welk hy niet also wel gesubverteert als geschud heeft. Onse Levens, Vryheden, en Goederen sijn onderworpen geweest aan de wille, macht, en Authoriteit van die gene welke door de Wetten des Lands niet alleen-incapabel, maar verraders verklaart sijn. Wy hebben niet alleen sonder Parlement geweest langer als den tijd die door de Wet is bestemd, maar daar sijn middelen in 't werk gestelt geweest om te beletten dat wy der ooit een soude gehad hobben, 't welk verdiende om voor wettelijk en vry gehouden te werden. De civile en militaire macht die in niemands hand behoorde te sijn, dan in der sodanigen die onse Vryheden willen mainteneeren, en onse personen beschermen, sijn aan sulke bevolen en toevertrout geweest, die het haar schuldige plicht, en een verdienstelijk werk achten te sijn, ons te be-roven, destrueeren, en uit te roeyen. De Ecclesiastical Commissa-rissen waren niet alleen een Rot 't welck ingestelt was om onse Wetten tegen te staan, en te braveren; maar sy hadden ook de geheele Geestelijkheid van Engeland en onse Religie bloot gestelt voor haar arbitraire wil. Niemand in Engeland was van sijne vrye eigendom meer verzekert, na het gene dat Wright, Jener, en de Bisschop van Chester gedaan hadden tegen de President en de Leden van 't Magdalene Collegie. Wy konden niet langer geseid werden eigendom of erfennisse te hebben; want het gene wy belaten was maar by vergunninge, en wy konden het niet anders behouden dan met believen en oogluikinge van het Hof. Dat de Konink een recht pretendeerde om te dispenser en over so vele Wetten die tot onse bescherming en veiligheid waren gemaakt, gaf hem met een ook recht om van alle onse Wetten te dispenser en, wanneer 't hem dienstig en geraden dacht. Sulks dat het dan eindelijk geoorlooft en noodsaakelijk geworden was, om dat gene door geweld weer te krijgen, 't welk ons door usurpatie ont-weldigd was.

Ook souden wy onwaardig geweest sijn van de naam van Engelschen, en betoond hebben dat wy een verbafterd geslacht, en Verraders van God, ons Land, en onse Nakomelingen waren, indien wy ons niet gereed hadden betoont om onse Rechten te herstellen en verdedigen, op de eerste gelegenheid, die ons daar toe aangeboden wierd: want dewijl wy Rechten en Privilegien voor ons behou-

(20)

den hadden, so waren wy daar door gerechtigd om deselve voor te staan, in gevalle sy gattacqueert wierden. En hoewel het niet ontbrak aan onwetende menschen en huurlingen, die den Konink in sijne Tyranny wilden bevestigen, en de Onderdanen in slaverny vast ketenen, door hare verraderlijke Leeringe van een *Passivegehoorsaamheid*, en *Non-Resistentie*, so bleef nochtans het redelijk en vernuftig gedeelte der menschen so verre bewaard van de besmettinge der staatsche bevattinge, dat sy wel verstonden niet gehouden te sijn iets meer te lijden, dan 't gene waar toe sy door de Wet waren verplicht, en dat sy niet gebonden waren aan eenige andere maate en graden van gehoorszaamheid, dan die hun bepaalde volgens de Regulen der Constitutie, en de Statuten des Rijks, Ja (tot schande van al te vele) self de Messieurs die de Degen voerden, en onder des Koninks Vaandels gemonsterd waren, en van de welke hy most verwacht hebben om ondersteunt te werden in sijne Invasien op de Wet en de Religie, die waren niet alleen so verre gevoelig van sijn onbillijke Ulurpatien over de Rechten en Privilegien der Natie, en sijn dessein om de Protestante Religie en de Vryheid uit te roeyen; maar sy waren ook so verre overtuigt, dat het de plicht van een yder Protestant en Engelschman was, hem te wederstaan, en niet toe te geven, dat sy uit die beweegreden, en geen andere, hare wapenen tegen hem keerden, en hem verlieten.

Voorts so en isser niets dat vermoed kan werden, so veel op den Konink geprevaleert te hebben, dat hy de Regering en het Rijk verlaten heeft, dan alleen een gevoel van sijn eigen schuld, en een apprehensie van sijn verdiende loon: want daar is noch geweld, noch dreigement gebruikt geweest, om hem daar toe te doen besluiten: maar de gedachten alleen van een vry Parlement, en 't gene waaraan hy sould schuldig bevonden werden, volgens de fundamentale Wetten der Regering, heeft hem van den Troon en uit de Natie verjaagd. En gelijk wy verscheide voorbeelden hebben in alle vrye Natien, die mede stemmen methet gene dat wy hebben gedaan; so en isser ook geen Koninkrijk dat meerder exempel verstafft om dit te rechtvaardigen, dan ons eigen.

Nochtans, na al het quaad dat desen onlangs gewesfen Konink ons heeft gedaan, sijn wy gewillig om de vrientschap die hy ons eindelijk

lijck heeft bewesen te erkennen, hier in bestaande dat hy dese Natie heeft verlaten, en over Zee is getogen. Het gene dan dat ons nu te doen staat, als wy hem en ons selven willen recht doen, is de deur achter hem toe te grendelen, en sijn wederkomst also uit te sluiten: want hoewel wy eens so dwaas sijn geweest dat wy hem, niet tegenstaande sijne Religie, hebben betrouwd, verhopende dat de Konink al te sterk voor den Papist sou geweest sijn; so sou het nochtans uitsinnigheid sijn om het ten twedemale te doen: insonderheid nu wy geduurig gesien hebben dat de Monarch al te swak was om tegen den Paapfchen Yveraar te kunnen bestaan. De fout is sijn, dat hy ons eens bedrogen heeft; maar de schuld sou de onse werden, indien wy hem gelegentheid souden geven om ons noch eens te bedriegen. Wy hebben hem alle veel geterpt, dat wy souden resolveren om ons weer t' sijner genade te stellen: ook is 't niet mogelijk dat men eenige andere securiteit van hem sou kunnen ontfangen, als die hy alrede vervalscht heeft. Het gantsche Koninkrijk is al te verre geembarqueert, dat het oyt behoort te denken om weer te keeren; en sijn quade Regering geduurende de gehelen tijd dat het hem toegelaten was te regeren, maackt hem onbequaam om oit de Authoriteit meer toe vertrout te werden. Een handtje vol desperate menschen mogen, indien 't haar so gevalt, sich selven door praten den strop om den hals helpen; maar sy sullen wel haast bevinden dat de gehele Natie sich niet sal laten ringelooren om door kakelen weer in slavernye te vervallen. Alleen sijn vertreck na Vranckryck is een genoeghsame draaiboorn om hem, soo hy weerkeert, buiten te houden; aangesien het menschelycker wyse onmogelijk is, dat hy daar van daan weer te rugge soude komen, anders als onder een Confederatie met dien Monarch tot de uytroeyinge der Gereformeerde Religie overal, en de ruine deser Natien en van geheel Europa. Oock sullen die Provincien en Staaten die ons haare macht hebben geleend, op dat wy daar door in staat mochten geraacken, om onse Rechten te verdedigen en voor te staan, nooit gedogen dat de Koninck weer in stant sou komen om sijn gal op haar te breecken, voor de vrientfchap die sy ons hebben bewesen.

Maar hoewel James de Tweede ongequalificeert, en naar recht en reden onbequaam is om oyt weer Koninck te zijn, zoo is echter on-

(22)

vermydelyk noodzakelyk, dat wy' er een fouden hebben, dewyl een Coning niet min effentieel in het polityke Lichaam van Engeland is, dan het hoofd in een naturelyk lichaam. Dat men droomt om Engeland tot een Democraticale Republyk te brengen, sulx kan alleenlyk in den fin komen van personen van lage verdiepinge, en die onkundig zyn van de nature der Regeringen, enden aangeboren aart der Natien. Want gelyk als het Mercuriale en mannelyk temperament der Engelsche Natie niet gefatsoeneert en gefchickt kan werden na een Democratie of Volks-heersching, so is het ook inpracticabel om sulc een Republyk te stabileren, alwaar daar een talryken Adel en Edeldom is, ten zy men die eerst wilde vernietigen en uytroeijen. Dit kan men bewyfen uit alle de Historien die voorhanden zyn, t zy heden-daaghsche of aaloude. Endat men sou willen verhoppen of trachten om dit in Engeland te doen, sou de grootste dwaasheid, en met een de allerfnoodste boosheid wesen, die men bedenken sou kunnen. Want in deliberatie te nemen om het Coningschap buiten de Constitutie der Engelsche Regeringe te sluiten, sou ons onder een noodzakelyckheid brengen om desgelyx het Huys der Pairs uit te sluiten; 't welk indien 't van iemand ondernomen wierd, niet minder onvoorsichtig als onbillyk sou gehandeld wesen. Ook soo steunt de natuuryckheid van dese reden niet alleen op dese oeffening van later tyden, maar sy ontleent haar licht, en klaar blyk, van de nature der sake selfs. Want gelyk als het eigentlyk oogmerk van een Huis van Pairs, moet zyn als een schut tusschen den Monarch en de Gemeente, om te beletten dat hy de Privilegien des Volx niet attacqueert, en sy de Prerogativen der Kroone niet onrechtmatig aanvaarden; soo fouden sy ook, indien wy geen Konink hadden, niet alleen onnut maar lustig voor ons werden. Ja het Koningschap buiten de Constituiten te sluiten soud een verandering van 't gehele lichaam onser Wetten na sich slepen, 't welk van een quaad gevolg sou sijn, so wel voor den geheelen Staat, als voor bysondere personen.

Niets blijkt klaarder, dan dat de Stijl en Authoriteit van Konink so ingelijfd en doorweven is in onse Wetten, dat sy sonder de selve onverstandelyk zyn, en niet kunnen gepast werden tot dat gebruik en oogmerk waar toe sy waren gemaakt. Dit wierd wel begrepen door een van de Parlementen van Olivier Cromwel, die hem daarom rie-

(23)

den om den naam van Protector voor die van Konink te verruilen, 't welk hy uit eenfinnigheid, of uit vrese van fijn Armeë aanftoot te geven, weigerde in te volgen, en daar door voor eerst oorfaak en gelegenheid aan fijn eigen creatures gaf om fijn Zoon af te fetten; en vervolgens den weg baande en opende om de Coninklijke Familie te herftellen.

Engelyk als de Regering van Engellant onvolmaakt is sonder een Konink, fo is het niet alleen nodig dat wy dit gebrek in het Politycq lichaam fouden verhelpen, maar ook dat het met alle mogelyke fpoed mocht gedaan werden. Want fo lang dat niet is gefchied, fo en kan de Regering maar weinig van haar behoorlyke werkinge verrigten, ook kan fy geen quaade Wetten affchaffen, noch goede die wy nodig hebben, maken. En behalven dat, foo is dit het eerste middel om ons veylig binnen, en ontfachelijk buyten 's Lands te maken. Als dit eensfal volbracht zijn, fo fullen buiten landsche vyanden voor ons vrefen, en inlandfche benyders van angst weg kruypen. En niets minder is machtig om de onbescheiden en oproerige taal van sommige te beteugelen, en de stoute Caballistery, en periculouse Machinatie van anderen den moed te benemen.

Nude faak die ons te verhandelen ftaat is, komt geenfins onder de Consideratie van wat een Konink en de twe Huisen des Parlements vermogen te doen in 't disponeren van de Kroon. De vele statuiten waar door de felve gelegateert is geweest, geeft klaar te kennen dat fy een recht hebben om die op de een of de ander te plaatsfen: en hoewel fy fouden kunnen bepaalt werden om niet buyten de Koninklyke linie te gaan, fo blijkt het nochtans uit die gene waar aandedefelve is opgedragen geweest, dat fy niet altyd verplicht zijn om die volgens den gemenen cours der erfeniffen weg te geven. Want voor foo veel Koningin Maria en Koningin Elifabeth tot de Kroon fuccedeerden, foo en kond het echter niet gefchieden uit kracht van iets anders dan de Acte van vafstfelling van de 35. *Hend.* 8. vermits indien de eene van haar wettigh was, foo en kon de andere niet als foudanigh, eenigh recht of pretensie daar op hebben. Ja onse Wet verklaart uitdruckelyk dat de Prince Regent, wie hy ook zy, mag en kan, met concurrentie van de twee Huisen des Parlements, van de Kroon disponeren, en die overdragen, en vafstfellen daar het noodfakelykft

en.

(24)

en dienftighft fal geoordeelt werden. Hier over kan *Rastal. 2. vol. 13. Eliz. cap. 1.* nagehen werden, alwaar de woorden der Statuit aldus luiden: „ Het zy vast gestelt dat indien eenigh persoon, op eeniger-
 „ ley wijse sal staande houden, affirmeren, of maintaineren, dat on-
 „ se Souveraine Mevrouw Elifabeth, haar tegenwoordige Konink-
 „ lyke Majesteit, met en volgens de Authoriteyt van het Parlement
 „ van Engeland niet machtigh is om Wetten en Statuiten, die sufficient
 „ in kracht en sterkte zijn, te maken, de Kroon van dit Rijck en de
 „ Nederdaling, Bepaling, Erfenisse en Regeering desselvs te bepalen
 „ en verbinden; of dat dese tegenwoordige Statuit, of eenige an-
 „ dere Statuit die gemaect sal werden door de Authoriteit van het
 „ Parlement van Engelandt, met de Coninklyke toestemminge, niet
 „ is, of niet sal, of niet behoort oyt van goede en sufficiente kracht en
 „ sterkte te zijn om te verbinden, limiteren, bepalen en regeren alle
 „ personen, en hare Rechten en Tytels, die eenigins souden mogen
 „ pretensie maken op eenigh Interest of possibilitieit, in of tot de Kroon
 „ van Engelandt, in possessie, overblyvinge, erfenisse, successie of
 „ andersins; dat alleen een iegelijk die dat drijft, affirmeert en staan-
 „ de houdt, gedurende het leven van des Koningins Majesteit, ge-
 „ oordeelt sal werden als een hooge Verrader, en daar voor lyden
 „ en boeten, als in gevallen van Hoog-verraad gebruikelijk is; en dat
 „ alle personen die sulks staande houden, bevestigen, of voorstaan na 't
 „ overlyden van de gemelde onse Souvereine Mevrouw, sal verbeuren
 „ alle sijne goederen en vee.

Ook soo en is de macht en Authoriteyt des Parlements ontrent het
 verplaatsen en disponeren der Kroone noit in twijfel getrocken of
 tegengesproken geweest, tot dat omtrent tien Jaar geleden eenige
 weinige omgekochte Personen pooghden om ons een gepretendeerd
 Goddelijk en onveranderlijk recht van successie op den hals te dringen,
 't welck te onredelycker, vreemder en wonderlycker was, aengesien
 de gantsche afkomst van de Stuards na Robert de eerste, geen ander
 recht tot de Kroon van Schotlandt had, dan 't gene sy deriveerden
 van een Acte van 't Parlement, tot nadeel en uytfluytinge van die
 van de wettige en rechte Linie. Want de gemelde Robert heb-
 bende drie Soonen en een Dochter gehad by een Concubyne genaamt
 Elifabeth More, die hy naderhandt aan eenen Gifford uyt huwelyckte,
 terwijl

terwijl hy ter selver tijdt self in den echt tradt met Eufemia de Dochter van den Graaf van Ross, by wien hy verkreegh Wouter en David Graven van Atholen Strathern, en Eufemia, die naderhand ten huwelyck gegeven wierd aan James Douglafs, soon van den Graaf Douglafs; soo nam de geseide Robert na de dood van sijn Gemalinne Eufemia, en Gifford de Man van Elisabeth More, die selve Elisabeth sijn vorige Byfit, niet alleen ten Huwelyck, maar hy verkreegh ook door een Acte van 't Parlement dat de kinderen die hy by haar in Concubina tie had geteeld, tot de Kroon souden gerechtighd, en sijn legitime of wettige kinderen van sijn vrouw Eufemia, uitgesloten en buiten gehouden werden.

En 't quam my voortyds te wonderlyker te voren, wanneer ik bevond dat de Pensionarissen en Advocaten van den gewesenen Hartog van Jorck pleytten voor een Goddelijck en onveranderlijk recht der Successie, aangesien alle de Pretensie, die de Schotse afkomst op den Troon van Engeland had, om dat sy afkomstig waren van de oudste dogter van Hendrik de VII. uit een Acte van 't Parlement sproot, welcke de gemelde Hendrik tot de Kroon van dit Ryk verhief: Want hoewel de voorgenoemde Hendrick, ter oorsake van sijn Huwelijck met Elisabets Dochter van Eduard de Vierde van de Huys van Jorck, een wettige tytel tot de Kroon van Engelandt had, volgens de Gemeene Wet, soo was hy nochtans soo verre daar van daan om daar op te dringen, dat hy liever verkoor om de Kroon te houden en besitten uit kracht van een Acte des Parlements. Want gelijk als sijn tytel door het Huys van Lancaster oorspronkelyk onwettig was, en particuliere gebreken in sich behelste: soo bestond ook alle de Pretensie die hy door dien wegh konde maken, uit het recht van sijn Moeder, die gelijk sy sijn advancement tot de Throon noch verscheide jaren overleefde, oock nooit tot de Koninklyke Authoriteit wierd geadmitteert, of toegelaten om de Scepter te swayen.

Maar 't gene tegenwoordig bysonderlycker myn werck is, iste ondersoecken wat Macht en Recht de Pairs en Gemeente van Engelandt hebben in en op de Kroon, om die te verplaatsen, en vast te stellen in gevalle van een Devolutie, die sou mogen komen te gebeuren indien de Throon door 't een of 't ander middel vacant of ledig soude werden. En ten desen opsigte zijn wy versien met vele en merkelijcke voorbeelden, hoe dat de Kroon is opgedragen en weghgegeven

(26)

geweelt, so als het de generale Raads-vergaderinge en Parlemen ten des Koninkrijks raadzaamst oordeelden voor de publyke veiligheid en 't algemene nut, blijvende nochtans steeds binnen den cirkel of kring der Koninklijke Familie en Linie.

• De tijden der Saxen en verschaffen ons, tot bewijs en bevestiginge hier van verscheide exempelen en voorbeelden, die ick zou kunnen bybrengen indien 't nodigh was, of indien de kortheid waar aan ick verbonden ben my wilde toelaten, om deselve te representeren in haar volkomen en behoorlijk licht, en se op te proncken met sulcke omstandigheden die daar toe behoren, en deselve bekrachtigen. Maar ick sal anders geen exempelen daar van voortbrengen, dan die van Alfred en Eduard de Confessor, van de welke de laatste de beste, en de ander de eerste Universele Saxense Monarch was. Horn verseeckerd ons in sijn *Spiegel*, dat het Volck van Engelandt, na swaare Oorlogen, tribulatiën en troubelen, die sy een langen tijd hadden uytgestaan, ter oorzaak van de menighvuldigheid der Koningen, eindelyk „ eligeerden en verkoren eenen Koninck om over haar te regeeren, „ die sy deden sweeren, dat hy haar niet alleen sou regeeren volgens „ de Wet, maar dat hy gehoorzaam sou zijn om soo wel 't recht te on- „ dergaan als andere menschen. Desgelyks bekende Alfred in sijn uiterste wille, die Menevensis by de beschryving van sijn leven heeft gevoeghd, dat hy sijn Croon aan de mildadigheyd der Princen en Oudsten des volks verschuldigd was, *Principes cum Senioribus populi misericorditor ac benigne dederunt.*

En wat Eduard de Confessor aanbelanght, hy en kon geen recht tot de Kroon hebben, dan alleen door vergunninge en gifte des Volcks, aangefien de Pretensie van Afkomst, en de Gemene Wet, bestond in den Neef van Eduard den Soon van Edmond Ironside. Desgelyks stellen alle onse History-schryvers Confessors gehele tytel tot de Souvereiniteit daar in, dat hy was *Electus in Regem ab omni populo*, tot Konink-verkoren van 't gantsche Volk.

De kragt welke het Volck van Engeland had in 't disponeren van de Kroon, geduurende den tijd der Saxen, wordt ons geconfirmiert door dat treffelijck verhaal 't welck van Sir Henry Spelman geciteert werdt, *Concil. vol. 1. pag. 291.* Want wy vinden aldaar dat het in een Parlement, gehouden te Calcuth, Anno 787, geordineert en vastgesteld

(27)

gesteld was, *in illo conventu pananglico, ad quem convenerunt omnes principes tam Ecclesiastici quam Seculares, una cum populo Terræ*, dat de Koningen souden verkoren werden door het Parlement. *Ut eligantur a Sacerdotibus & Senioribus populi*. En dat sy verkoren sijnde wijze en Godvresende Raden souden hebben, *Consiliarios prudentes, Deum timentes*. Dit recht op de Kroon en de disponering des selfs 't welk onse Voorouders de gantsche tijdt der Saxen aan sich namen en oeffenden, hebben sy gemainteneert en staande gehouden met geen minder couragie en vigeur in alle eeuwen sedert de inkomst der Noormannen.

Willem de Eerste (die te onrecht de Conqueror genoemd werd, dewijl hy niemand als Harold en de gene die 't met hem hielden overwonnen heeft) verkreeg de Kroon niet, nochte beklom de Throon, uit eenigandere insicht, als alleen uit kracht van een eendrachtige en vrye verkiefsinge en submissie van de Pairs en 't lichaam des Volks. *Convenientibus Francis & Anglis, illisque omnibus concedentibus, Coronam Angliæ & Dominationem suscepit*. Zegt de Namelosen Autheur die achter aan Sylas Tailors History van Gavelkind is gevoegd. *A Cleuro & populo susceptus, & ab omnibus Rex acclamatus*, zeggen, Matth. Pairs en Florilegus. *Ab omnibus proceribus Rex est electus*, zegt Walsingham. *Universi hilari consensu eum sibi in Regem & Dominium Coronari consonerunt*, zegt Will. Pictav. Wanneer 'taan haar was voorgesteld geweest of sy hem wilden admitteren en ontfangen of niet. Ook verkreeg de gemelde Willem de Kroon niet alleen door des volks verkiefsinge, maar hy moest voor sijne Kroninge sweren, „Dat hy „het volk rechtvaardig sou regeren, en alle hare oude Wetten onder- „houden en bewaren, en verder bewilligen in die Wetten die men „nodig sou bevinden te maken tot de behoudenisse en voorspoed „des Rijks. *Se velle cunctum populum iuste regere, rectam legem statuere & tenere*, zegd een: *antiquas bonas leges inviolabiliter observare*, zegd een ander.

Aangaande Willem de Derde en Hendrik de Eerste, die de twee naastvolgende op de lijste onser Koningen zijn, het is onloochenbaar, dat sy de Kroon verkregen alleen door de gifte en verkiefsinge des volks: want tot den Throon verheven zijnde, met uitsluitinge van Robert haren oudste Broeder, so en konden sy geen andere pretensie

(28)

sie, eisch of recht daar toe hebben, dan 't gene sy van 't volk der-
 veerden, en aan de Parlementale macht en Authoriteit verschuldigd
 waren. Onse Schrijvers geven ons niet alleen een verhaal van hare
 verscheide verkiefsingen, en de eden waar door sy aan 't Parlement
 verbonden wierden, maar ook van de voorafgaande Conditien, Be-
 loften en Termen, waar door het volk geleid en overreed wierd om
 haar tot de eere der Koninklijke waardigheid te verheffen. Want
 William Rufus hebbende beloofd (leggen Eadmer en Brompton)
Si Rex foret se justitiam, aqutatem, & misericordiam per totum Re-
gnum, in omni negotio servaturum. „ Dat indien hy tot Conink soude
 „ verkoren werden van de Engelschen, so soud hy in alle voorvallen de
 „ gerechtigheid, billijkheid en barmhertigheid onderhouden, het
 „ gehele Coninkrijk door. En daar op wierd hy *in Regem electus*
& consecratus „ eerst verkoren en daar na ingewijd tot Conink. En
 gelijk als Matth. Pairs ons segt, „ Hy was in een groote Raadsvergade-
 „ ring van den Adel en wijse Mannen des Coninkrijks, *Volentibus*
omnium animis in Regem acceptus „ met vrywillig consent van allen
 „ tot Conink aangenomen.

Wat aangaat Hendrik de Eerste, de selfde Autheur onderrecht
 ons, dat hy hebbende een generaal Concilie van de Edelen en 't Volk
 beroepen om tot Londen t'samen te komen, so beloofde hy haar in-
 dien hy tot Conink zoude werden verkoren; *Emendationem legum,*
&c. „ een verbetering van die Wetten welke sijn Vader en Broe-
 „ der aan 't Coninkrijk hadden opgedrongen, en dat hy billijke Wet-
 „ ten soude formeren, die gegrond waren op die van Eduard de
 „ Confessor; en dat hy desgelijks de Schattingen welke den onder-
 „ danen onbehoorlijk waren afgevergt geweest, niet alleenlijk wilde
 „ remitteren, maar ook sodanige personen straffen die'er de Autheurs
 „ van waren geweest; en dat daar op de geheele vergadering hem
 „ eendrachtiglijk verkoor, en bestemde om tot Conink geconsecreerd
 „ te werden. En gelijk als hy sijn Kroon gantschelijk verschuldigd
 was aan de verkiefsinge en vergunninge des Volks, so bekende hy het
 ook vryelijk in sijn Charter, gelijk Hagulst segt. *Scias me consilio*
Baronum Regni Anglie ejusdem Regni Regem coronatum esse. „ Weet
 „ dat ik tot Conink van Engelant gekroont ben door de Raads-verga-
 „ dering der Baronnen des selfen Coninkrijks.

Doch

(29)

Dog op dat niemant sich sou verwonderen hoe 't byquam dat Robert uitgesloten, en sijne twee jonger Broeders voor hem geprefereert en tot den Throon verheven wierden, so sal 't niet ondienftig wesen, de reden daar van aan te merken, so als die van Knighton werd verhaalt; namelijk om dat de gefeide Robert *Semper contrarius & adeo innaturalis exstiterat Baronibus Regni Anglia* „ altijd so dwars en on„ natuurlijk sich tegen de Baronnen van Engeland had aangesteld. 't Sou een lichte faack sijn om alle succederende Coningen te doorlopen tot aan den ingang der Schotte Afkomst toe, en te tonen hoe het volk van Engeland in alle eeuwen een macht in 't Disponeren van de Croon hebben geoeffent; maar dit is genoeg voor een proeve, en 't sal konnen dienen sonder een optellinge van meer exempelen, om de Pairs en Representativen der Gemeente van Engeland te ontwaken, om die macht in dese tegenwoordige conjuncture sich aan te matigen en te gebruiken, welk van den eerften oorsprong der Regeringe af, haar onafscheidelyk heeft toebehoort.

't Gene nu overblyft om verhandeld te werden, is wat het gene is dat eerlycke lieden behooren te wenschen, en wat alle menchen met reden te deser tijdt mogen verwachten van de wijsheid en billyckheid der aanstaande Conventie, ten opficht van 't vergeven en vaststellen der Ryks-Croon onses Landts. En op dat de Consideratien, welcke alhier sullen gepresenteert werden met alle nederigheid en zedigheit, te klaarder mogen zyn, en van grooter kracht wesen op de gemoederen der gener voor de welckely zyn geschickt, soo sal ik kortelyk dese sake voor af stellen. (1) Dat in de omstandigheden waar in wy nu sijn, door des Koninks vertrek en verlating der Regeringe, de Kroon niet gefeid kan werden door descensie of afdalingeen by maniere van effenisse overte gaan; maar de dispositie daar van vervalt aan 't lichaam des Volks van Engeland in hare Representativen, by wyse van Cessie en Devolutie. Want dewyl der geen dood, resignatie, noch overdragt van de voorgaande Regent is, so en kan der geen Erfgenaam, noch eenige pleiting wesen voor 't vervallen der Kroon op een persoon, op dien voet: want hoewel'er alle bedenkelijke reden en billijkheid in mach sijn, om de Kroon toe te staan en te vergeven aan die persoon, die in een ander geval so fou geweest zyn, so en isser nochtans geen gemeene, noch Staait Wet, uit kracht

(30)

waar van men seggen kan dat sy nu op iemand vervallen is. Na-Bloed-
verwantschap sou een persoon bequaam kunnen maken om aange-
merkt te werden van de genedie'er over te disponeren hebben; en Ko-
ninklijke qualiteiten en deugden souden kunnen maken, dat iemand
deselve sodanig verdienden, dat het de hoogste verongelijkinge van de
Naticen 't Volk selfs soude sijn, om die elders te verplaatsen; maar
onaangefien dit alles, so en isler niets dat een Wettig recht daar toe
geeft, dan de Wille, donatie, en begiftinge des Volks.

(2) Dat in het tegenwoordig geval niets die gene, aan wiens dispo-
sitie de Kroon nu staat, kan bepalen of te rug houden dan haar eige
wille, als sy bestierd en gereguleerd werd door de Mesures van het
gene dat voordeljkst voor 't gemene best is. Daar sijn veele dingen
die dienstig mogen sijn om aan te wijzen waar het veyligst en eerlijkst
voor het Koninkrijk sal sijn, om die te plaatsen; maar 't is nochtans
alleen het welbehagen van de groote Raad, en de Representative der
Natie, die met autoriteit deselve kan vast stellen. De voorrige Acten
van Vaststellinge geven alleenlijk te kennen de Cours, welke de Suc-
cessie volgens de gewoonlijke wijze van afdalinge most houden, maar
die hebben geen wettige kracht hier, ter oorzaak van de dam en hin-
derpaal, die in den weg en 't pad van Overvoering is gekomen. Ook
so en geld de gemene Wet, die by gebrek van Acten van erkenisse de
ordre der Successie bepaalt, alhier niet, dan alleen dat wy daar door so-
danige personen mogen gedachtig sijn, die een billijke en ontwijfelba-
re pretensie souden gehad hebben, indien 't niet was om sijne survivan-
cie, na wiens aflijvigheid sy alleen volgens de Wet kunnen pretende-
ren en pleiten.

(3) Dat aangefien de twee Huisen des Parlements niet kunnen sit-
ten in de Nature van een formeel Parlement, als na dat de Kroon op-
gedragen en vastgesteld is, ter oorzaak van het gebrek van een der
Leden van het Parlementale Legislative lichaam, so schijnt het seer
disputabel te sijn, of een van de geseide Huisen voor dien tijd iets kan
afslaan, dat het ander vereischt. En bygevolg, gelijk het haar (indien
sy wijs sijn) sal voegen, dat sy niet differeren in hare resolutien ontrent
de opdracht der Kroone; so en sal het ook niet tot verkleininge van
de Lords strekken, indien sy considereren van wat kracht en verbin-
tenisse voor de gehele Gemeente van Engeland, de verklaringe van hare
Re-

(31)

Representativen in die zaak fullen zyn: en of het niet meer dan waarfchynelyk fal wesen, dat de Koninklyke Authoriteit in dien persoon is, en daar behoort gemainteneert en verdedigt te werden, alwaar fy deselve fullen verplaatsen en vast stellen. Dese saken voorafgesteld zynde, soo sal ik, als een dien de welvaart sijns Vaderlandts, naast de eere Godts, en sijn eigen Interest in de wereld, en de zaligheid sijner ziele op 't hoogst ter herte gaat, met de diepste submissie voorstellen, wat ik in dit gewichtig geval waar in wy nu begrepen zyn, dienstigst oordeel tot beveiliginge van de Religie alhier, en verdediginge der selve elders, en tot verfekeringe, verrykinge, en geluksaligmakinge van dese Natie.

Als aangaande hare Koniglyke Hoogheid de Princesse van Oran-gie, 't moeten vyanden des Konigrycks zyn, die hebben wilden dat men haar iets sou onthouden of weigeren, 't welk de aanstaande Con-ventie, achtervolgende haar eige wysheyd, en met de veiligheydt der Natie, aan haar sou kunnen vergunnen en geven; want hoe groot sy ook mach wesen door hare qualiteit, sy is noch veel grooter door hare verdienste. Indien sy al niet na bestaande aan de Kroon was geweest, nochtans alle die de eer hebben van haar te kennen, souden moeten bekennen dat sy deselve verdiende. Maar eilaas! hoewel 'ereen deel-geenoot in de Koniglyke styl sou mogen wesen, soo en kan 'er echter geen zyn in de Koniglyke macht: en gelyck sy selts ongetwyfelt sal bekennen dat de Prince haar Gemaal, de eenighste persoon is die te deser tyt tot het laaft genoemde bequaam kan zyn; soo en sal sy oock niet achten dat het uit gebrek van respect voor haar persoon en deugden voortkomt, indien 'er aan haar niet meer dan de Koniglyke tytel werd opgedragen. Want aangesien de Souverainiteit maar in een persoon kan beitaan, hoewel de styl aan meer andere kan mede gedeelt werden, soo verplicht ons de Reden van Staat om deselve aldaar te plaatsn, waar sy het dienstigst sou mogen zyn voor 't gemene best.

De Dispositie der Kroon aan 't volk vervallen zynde door een cessie en devolutie, so en vermag de successie daar toe niet gereguleert werden na de proximateit in den bloede; maar daar moet over wogen werden, wat vorderlykst en van 't meeste nut voor de gemene Staat is. In-dien men de Souverainē macht op een en deselfde tyt aan meer dan een persoon wilde opdragen, dat sou tot belemmering van d'Executie desselvs verstrecken, en die inpracticabel maken door de verschillen die

(52)

die der fouden konnen ontftaan, indien'er twee gelykelyk daar mede bekleed wierden. Hierom was 't dat wanneer Philippus Coning gemaakt wierd neffens Maria, de Dochter van Hendrick de Achtte, het geordineert en befloten wierdt „ Dat de Coningin vermocht „ en oock soude alleenlyk, en als de eenigfte Koningin, gebruycken, „ hebben, en genieten de Kroon en Souverainiteit van en over alle „ defe Rycken, Domeinen, en Onderdanen, mitsgaders alle de Pre- „ eminentien, Prerogativen, Digniteiten, Authoriteiten, Jurisdictionen, „ en Eerampten daar toe behorende, &c. en datter geen recht of „ pretensie van Souverainiteit over dese Rycken en Domeinen soude „ werden gegeven, of vervallen op den gefeyden Philippus.

Maar hoewel de Souveraine macht niet aan meer als een kan werden medegedeelt, en nergens kan beruften dan op een enkel persoon, fo vermacht nochtans de Coninklyke Styl aan meerder verleent werden, sonder de minste ongelegentheid daar door aan de Natie te veroorfaken. En daarom wanneer ik zeg dat aan haar Coninglyke Hoogheid de Princesse van Oranije de Coninglycke Styl behoort te werden opgedragen, soo en meen ick daar door niet, dat sy maar alleen de bloote naam van Coninginne fou voeren; maar dat sy beneffens den persoon aan wien de Souverainiteit fal werden aanbevolen, benoemd fal werden in alle Wetten, Giften, Vergunningen, Patenten, &c. en dat die alle sullen befloten, ingesteldt, voortgehouden en gemaakt wel werden, soo in den naam van haar Coninglyke Hoogheid als Coninginne, als in den naam vanden Persoon, op wien de Souverainiteit fal geveft en vastgesteld werden. Voorts is dit noch niet alles dat haar Hoogheid met recht verwachten mach, maar het betaamt het volck uit respect van hare verdienste, en uit danckbaarheid voor de vele verplichtingen waar mede sy ons verbonden heeft, om de gehele Souverainiteyt op haar te plaatsen in Reverse, ingevalle sy den persoon fou overleven, aan wien die macht eerst is aanbevolen en vertrouwt geweest. En gelyck dit betoonen fal, dat de disponeringe daar van andersins voor het tegenwoordig, niet en ontstaat uit disrespect, maar uit motiven van noodzakelykheid; so mogen wy ook wel verzekert zyn, dat haar Coninglyke Hoogheids liefde het Land, van sulck een groot vermogen op haar is, boven alle Consideratien die haar selfs betreffen, dat sy ongewillig fou zyn om

in

in dese tegenwoordige betwaarlijke toefant van faken, tot belet te
 ftrekken van de Zegeninge en veyligheid, die daar door voor de Natie,
 naar allen aanfien, fal ontftaan. Ja fy foud het een injurie voor haar
 felven achten, en niet een gunfte, dat de Koninklijke Macht gedu-
 rende het leven van den Prince, op haar fou geveft werden, en fijn
 Hoogheid daar van uitgefloten fijn.

En gelijk fy, door de opdracht van 't gene ik heb genoemd, alle
 de eere en Glory fal verkrijgen, welke den Kroon vergefelchappen;
 fo fal fy maar alleen ontlast fijn van de diftelige forgen, en byna ondraag-
 lijke moeyelijkheden, die onder de tegenwoordige conjuncture der
 affaires in de Wereld, het fwayen der Engelsche Scepter na alle ap-
 parentie fullen attenderen. Ja hare deugden fullen haar een Rijk ge-
 ven, dat geen Parlement haar verlenen kan. En terwijl haar Gemaal
 het Koninkrijk befchermt en verdadigd, door 't exerceren van de Sou-
 veraine macht: fo fal fy 't krachtiger Reformeeren door hare Zeden, dan
 door duifend Wetten fou kunnen gedaan werden. Hare fachtfinnig-
 heid tegens allen fal felfs de hoogfte Kerkelijke personen plichten van
 fachtmoedigheid en gebuigzaamheid leren; en hare standvastigheid
 in het Gereformeerde Geloove, beneffens een voorbeeldelijke ver-
 ticinge daar van, fal bliken de fouvereinste remedie te fijn om de gene
 die door 't Pausdom verleid zijn weer te rug te brengen, en ongeregel-
 de personen van hun woeft leven af te trekken. En dewijl fy de beste
 Vrouwe, alfo wel als de beste Huisvrouw is, daar dese of eenige an-
 dere eeuw ons een exempel van kan verfchaffen, fo verfekert ons dat
 genoegzaam. dat fy niet fal begeren, of gewillig fijn om aan te nemen,
 meer dan wat ik alrede heb gemeld, aangefien alles wat daar boven
 gaat, ftrekken fou tot vermindering van de glory haars Gemaals, en tot
 fchade en nadeel van 't Gemeen.

't Gene dan overblijft om te doen, is den Prince van Orange tot
 Konink te verkiefen en de Souverainiteit en Koninklijke macht op
 hem te veften; vergunnende midlerwijl aan de Princeffe de privile-
 gie om neffens hem benoemt te zijn in alle opdrachten, patenten,
 en vergunningen. Dit fijn wy aan hem fchuldig uit dankbaarheid;
 en fijn verlofften van de Natie kan op geen andere wijfe vergolden
 werden, dan hem tot de Regeering en 't gouvernement der felve te
 beroepen. Sijne Vindicatie van onfe Vryheden en Wetten verdient

(34)

dat men hem de Executie van de eene, en de bescherminge van beide aanbetrouwd. En hoe achterlijker hy is om'er na te staan, hoe hoger sijne verdienften daar toe opstijgt. Het gene hy niet pretendeert uit bescheidenheid, behoorden wy uit generousheid hem te geven. Ook is 't niet apparent dat iemand de scepter met so veel moderatie sal swaayen, wanneerse hem is ter hand gesteld, al hy die 'er niet na heeft willen grijpen doe sy binen sijn bereik lag. Sijn onveranderlijkheid in 't nakomen van 't gene dat hy in sijn Declaratie heeft beloofd, als een Prince, betoont hoe geheiligd en onschendelijk hy sijn Eed betrachten sal, als Konink. Immers sal hy onse privilegien nooit attacqueeren, die sich selven aan soo veele perikelen heeft geëxponeert om die weder te herstellen. Wijders sijn wy 't selve ook aan hem schuldigh uit consideratie van gerechtigheid: want ter selfder tijd dat het een gift en goedwilligheid is, so is 't ook een schuld dien men aan sijne deugd behoort te voldoen. Hy heeft alle de wijsheid, moderatie, en billijckheid die men in een Konink sou konnen vereischen, en alle de couragie en verstandig beleid dat 'er in een Generaal nodig is. Naar Oorlog en vrede kan hy sich gelijkelijk schikken; en hy is versien met alle de qualiteiten, die tot het swaayen der Scepter, en 't swenken van den Degen werden vereischt. Sels sijne Passien pleiten voor hem, en wy en konnen ons selven geen groter vriendschap doen, dan dat wy hem in staat stellen om die te mogen opvolgen. De eersucht die hem drijft van het Hoofd van 't Protestants Interest in Europa te zijn, strekt niet minder tot ons nut en veyligheid, dan tot sijne eere en glory. En het ressentiment dat hy behoud van het ongelijk hem door den Franschen Konink aangedaan, sal hem aanleiden om niet alleen sich selven maar ook dit Koninkrijk te wreken, op dien gemene vyand.

En tot een besluit, de Kroon behoorde aan hem te werden opgedragen uit wijsheid en eigen belang: Niets dan dit, sal het quaad dat wy gevoelen konnen cureren, en tonheil dat wy vresen, voorkomen, of ons in 't besit stellen van alle het goed dat wy van nooden hebben, en 't geen van ons werd gewenst en begeert. Want voor eerst so sullen wy daar door het lichaam des Volks van Engeland in haar oude recht herstellen, en het Gouvernement op sijn primitive en orginele fondament weer vast setten. De prentensie van een Goddelijk recht

van

(35)

van Successie, dewelke ons onlangs by na had verdestruceert, en die na 't verloop van twee of drie verplaatsingen ons wederom in pericul sou konnen stellen van geruineert te werden, sal door dat middel voor altoos gebrandmerckt en gecondemneert zijn. Oock en sal dergeen reden zijn om na desen voor een storm op dit Rijk van Spanjen of Savoyen beducht te zijn; wanneer de Natie in haar geheele politijcq lichaem de macht sal in 't werck gesteldt hebben, die haar toekomt, namelijk de Successie te bevorderen en ordineren, gelijk men 't dienstig oordeeld voor sijn eigen veiligheid

(2.) Wy sullen daar door de deure toefluiten en vast grendelen, tegen de wederkering en weer-inkomst, van den afgeseyten en wegh geweken Koningh: en noch hy, noch sijne deelgenoten sullen het ooyt wagen om een poort open te breken, alwaer sulck een wakker, grootmoedig, wijs, en strijdbaar Persoon de Wacht houdt, gelijk als sijn Hoogheid de Prince van Orange by alle Menschen bekend is te zijn.

(3.) Wy sullen daar door uitsluiten alle pretensie tot de Kroon, ontstaande uyt een bepleytinge en voorwendtsel van een immediate Successeur en naaste Erfgenaam: want door de exclusie van alle Recht tot de Souverainiteit by maniere van neerdalinge, isser geen plaats opengelaten voor iemand om sich op dien voet en grondt eenigen tijtel tot het Gouvernement aan te matigen. En alhoewel het gemakkelijk sou vallen om te betonen dat de gepretendeerde Prins van Wales een onderstekelingh is, en open te leggen het onnatuurlijk en schrikkelijk bedrogh, om hem aan de Natie op te dringen als een wettige Soon; soo sullen wy nochtans door dese voorgestelde Methoden ons selven ontslaan van de noodwendigheid van dat onderzoek, en voorkomen de infamie, waar onder de Koningh eeuwiglijk sou moeten gaan, als die saak ontdekt wierd.

(4.) Wy sullen door dese eene saak, te weten de Souveraine Authoriteit aan den Prince van Orange op te dragen, onse weergekrege- ne Vryheden eu Privilegie krachtelijker secureren, dan door alle de Wetten, waar mede wy deselve omheynen en beschutten. Hy die versmadelijk de Souverainiteit van Hollandt verwierp, wanneer se hem van de Fransche Koningh wierd aangeboden, als een belooningh, indien hy zijn Vaderlandt wilde verraden en in slaverny brengen; sal noyt schuldigh konnen werden aan 't invaderen der Rechten en Privilegien

(36)

vilegien van Engelandt, wanneer de Preservatië en beschermingh der selve hem sal aanbetrouwd wesen: Oock en sal hy noyt die macht tot nadeel van de Natie misbruycken welcke hy door hare Goedgunstigheid en Mildadigheid ontfangen heeft en houdende is. Zijn gewoonlijk seggen, dat hy sulck een onwaardige bevattinge van Godt niet en kan hebben, noch sulcke snode gedachten van de Menschen, dat hy soude geloven dat het oyt door den Oppersten en Almachtigen Koningh bestemd was, dat een Perfoon een Societeit sou met voeten treden, en daar over Heerschen by maniere van Oppressie; geeft niet alleen te kennen sijne kennisse van de nature, het oogmerk, en de grondreghels der Regeringe, maar betoont oock dat het strijdigh is met sijne natuure, en onbestaanlijk met sijn wel bekend oordeel, eenige Societeit te verongelijken en beledigen, 't sy door bedrog of geweld.

(5) Wy fullen door dit middel vereenigd onder ons selven, en groot en voorspoedigh binnenslands werden: want gelijk als hy geen Interest kan hebben dat onderscheiden of verdeeld is van 't belangh des gantschen Volcks; soo en kan hy tot geen temptatie vervallen om met de Gemeente te krakkeken, of eenige te bepraten, gebruyckende en sich bedienende van de eene party, tot ongemack en nadeel des anderen. En hoewel die van de Nationale Communie ten vollen mogen verzekerd zijn, dat sy gemainteneert en beschermd fullen werden in alles, waer toe de Wet haar een recht en tytel geeft; soo en behoeft echter niemand bevreesd te zijn, dat hy, wiens glorieus oogmerk is om 't Hoofd van het geheele Protestants Interest te zijn, sich oyt soo naauw aan een party sal verbinden, dat hy een Instrument en Wercktuigh soude werden, om alle anderen te quellen en vervolgen.

(6) Wy fullen daar door sterck in Macht en Alliantie buitenlands werden: want behalven de vermeerderingh van Sterckte en Rijckdom die 't Koninghrijck sal toevallen, geduurende sijn Leven en Regeringe, door de erfelijcke Vorstendommen, Domeinen, Staaten, en Landschappen die hem toebehoren, soo fullen alle de Vorsten en Staaten van Europa, met welke het ons Interest is in Bondgenoodschap te treden, seer begerigh zijn om sich met ons te verbinden, en onse Geallieerden te werden. Sijne grootheydt en macht wanneer hy Koningh van Engelandt is, fullen haar 't selve doen begeren en wenschen; en sijne ongeschondene sijnereit in alles dat hy belooft, sal veroorsaken dat sy'er sich

(37)

sich op sullen betrouwen en verlaten. Hy die in den Staat van Stadhouder van Holland sodanig een figuur in de Wereld kon maken, als hy gedaan heeft, en machtig was om so veele Vorsten van Differente Religie en Interesten, tot een Unie tegen den gemenen Vyand van Europa te brengen, wat sal hy niet bequaam sijn om uit te voeren, indien hy eens sal bekleed wesen met de Koninglijke en Souvereine Macht van Groot Brittannien, en van de Domeinen die daar aan gehecht sijn, en daar toe behooren? En gelijk als hy een onseilbaar middel sal sijn om alle Vyandschap te dempen tusschen ons en dese Provincien, dewelke met ons in den Koophandel om strijd yveren, en ons en haar tot een gelukkig en onlosmakelijk bondgenootschap te brengen, soo kunnen wy ook lichtelijk voorsien, wat voordeel ontwyfelbaar te verwachten hebben van haar en onse Zee-Macht.

(7) Wy sullen daar door ontzachtlyk werden voor onse buitenlandse Vyanden: Vrankrijk sal niet langer onse schrik, maar onse verfmading en verachting sijn; en wy sullen so wel de zege-tekenen onser Vryheid, als de Tropheen onser overwinninge aldaar planten, van waar het advys en 't voorbeeld gekomen is, om ons in slaverny te brengen. Met desen Prince aan 't hoofd van onse Regeeringe en Arméen, in de qualiteit van Konink van Engeland, sullen wy niet alleenlyk de ketenen verbreken, waar mede die valsche en Tyrannische Monarch Europa wilde boeyen, maar wy sullen ook ons eigen verschil en ongelijk, en dat van de gantsche Christenheid op dien hoogmoedigen en Usurperenden Vorst wreken, en hem weder brengen binnen de palen, van waar onse Koningen van later tijden hem hebben geholpen, tegen alle de Regulen van Policy en Justitie.

(8) Wy sullen door dit middel de hope weer levendig maken, en een fondament leggen voor de verlossinge en herstellinge der vervolgte en in ballingschap omswervende Protestanten; want gelijk het was om de Gereformeerde Religie in Brittannien te preserveren, dat hy dese laatste Expeditie ondernomen heeft, waar in Godt hem heeft geëerd met sulck een groot succes; so en sullen 'er ook gene periculen zyn, daar aan hy niet blymoedig sal submitteren en die ondergaan, tot vindicatie en bevrydinge der Religie op andere plaatsen, en herstellinge der Protestanten in het vreedzaam besit van die Religieuse en Burgerlijke vryheden, waar uit sy meinediglyk en op een bar-

(38)

barische wijze zijn gestoten geweest. De oogen der arme verdrevene Franschen zijn op dese aanstaande Conventie gekeerd, en sy staan gereed om den dag van hare verlossinge en vrymakinge van dat oogeblik af te rekenen, in 't welke die Byeenkomst de Souvereine en Koninklyke macht sal overdragen en devolveren op sijn Hoogheid den Prince van Orangie; die gelijk hy alreede haer voornaemste Patroon, Weldoender, toevlucht, en geheiligde Wijk is geweest, so sien sy hem ook aan als de eenigste perfoon naast God, die van den Hemel geschickt is om haer Behouder te sijn, en van wiens medelijden, couragie, en yver sy de Vindicatie van haar ongelijk, en de herstellinge van de vrye exercitie harer Godsdienst mogen verwachten, sonder meer ont-rust of gemoeid te werden onder hare eige Vygeboomen en Wijnstokken.

De eenige Objectie die 'er kan voortgebracht werden, tegen 't gene alhier met nederigheid is voorgesteld en geoffereert; is, dat het stellen der Kroon en Souveraine macht op den Prince van Orangie, strekken soude tot prejuditie van de Princesse Anna, ingevalle haar Koninklycke Hoogheid de Princesse Maria voor haar Gemaal soude sterven. Waar op ik kortelijck dese ses pointen ten antwoord sal neerstellen.

1. Alwaer geen pretensie is op eenige dessensie of neerdalinge, gelijk 'er in ons tegenwoordig geval niet en is, daer en kan niemant verongelijkt werden: want daar kan geen belediging geschieden in 't onthouden van iets, daar niemant recht toe heeft om het te preten-deren.

2. 't Is al te waarschijnlijk en dat tot onse groote droefheid, dat sijn Hoogheid de Prince de kortst levende van de drie sal sijn: sijne on- vermoeide forgen, en de swakheid sijner natuurlijke gesteltenisse, geeft ons al te rechtmatige en droevige vrese daar voor. En indien dat soude geschieden, 'twelck ik echter God biddete verhoeden; so sal de Princesse Anna daer door geen ongelijk ontfangen, dewijl alle haar pretensie achter die van de Princesse Maria staat.

3. 't Is niet onmogelijk, dat de Prince en Princesse van Orangie kinderen souden krijgen; en dan sullen alle menschen moeten bekennen dat de Princesse Anna niet verongelijkt kan werden, indien sy en de Prince van Orangie de Princesse Maria soude overleven; naange-

(39)

fen de Kroon, indien fy overgaat in de directe ordre, en volgens de linie der neerdalinge, op de kinderen van de Princesse Maria na haar dood, soude devolveeren, en niet op de Princesse Anna.

4. Daar is geen groote Apparentie dat de Princesse Anna haar Coninklijke Hoogheid de Princesse van Orangie sal overleven, en dan sal haar, door 't plaatsen van de Kroon, soo als 't alhier met nederigheid is voorgesteld geweest, geen schade actueelijk toegevoecht werden.

5. Daar steekt een voordeel, en geen prejudice in, voor de Princesse Anna, door de Methode die alhier is voorgestelt en aange-merkt, want daar door werd alle Pretensie van den tegenwoordigen gepretendeerden Prins van Walles uitsgesloten, 't welk ik denk dat so veel tot voordeel van de Princesse Anna is strekkende, dat het verre overhaalt alle de schaade die sy ontfangen kan, doer 't eerst stellen van de Prins van Orange in 't besit, en op hem vast te maken.

6. Daar werd alhier niets versocht of aangeraden in faveur en ten gevallé van den Prince van Orange, dat wy niet gewillig soudén geweest sijn om in diergelyke gelegentheid aan den Prince George vergunt te hebben. Ook en twijfel ik niet of de Princesse Anna is sulc een goede Vrouwe, en soo een voortreffelijke Huisvrouw, dat sy wenschen sal om sulc een groote eere, en reel voordeel voor den Prince haar Gemaal te kopen, ten koste van een geringe, en weinig meer dan ingebeelde schaade voor haar selven.

E Y N D E.

ten de Kroon, indien sy overgaat in de hiesche orde, en volgens de
 hiesche bestemming, op de kinderen van de Prinsesse Anna in hiesch
 doot, soude devolven, en niet op de Prinsesse Anna.
 Dat is geen groote Aporie die de Prinsesse Anna kan Co-
 ntinge. Hoeveel de Prinsesse van Oranje sal overleven, en dan
 salmen, door t'prijmen van de Kroon, zoo als t'niel met de hiesche
 gewoonten gewest, geen schade achtelijc toevoecht worden.
 Dat heeft een voordeel, en geen nadeel, voor de Prin-
 cesse Anna, door de Methode die alhier is voorgelicht en aange-
 noemt, want dat door weidste Prinsesse van den tegenwoordigen
 Republieken Prins van Wallis gesloten, welk ik denk dat
 sy veel tot voordeel van de Prinsesse Anna is strekkende, dat het
 vore overstaat alle de schade die sy ondangen kan, door t'cens
 stellen van de Prins van Oranje in t'best, en op hem vast te ma-
 ken.
 Dat word alhier niet verhoort aangezien in fauen en ten
 gevalle van den Prins van Oranje, dat wy niet gewillig souden
 gewest sijn om in hiesche gesanten van den Prins George
 vergunt te hebben. Ook en twijfel ik niet of de Prinsesse Anna is
 sulc een goede Vrouw, en soe een voortreffelijc Huisvrouw, dat
 sy wenschen sal om sulc en groote eere, en veel voordeel voor den
 Prins van Oranje te sijn, ten koste van een geringe, en weinig
 meer dan gebodschade voor haar selsam.

E Y N D E